

BESLUT

Diarienummer STYR 2023/1421*Datum* 2023-12-21

Rektor

Riktlinjer för studiesocial skydds rond avseende studenters arbetsmiljö vid Lunds universitet

Bakgrund

Lunds universitets vision är att vara ett universitet i världsklass som förstår, förklarar och förbättrar vår värld och människors villkor. En förutsättning för en framgångsrik verksamhet är att den utmärks av en god arbetsmiljö som är utvecklande, stimulerande, säker och trygg, för såväl anställda som studenter.

I arbetsmiljölagen (1977:1160) framgår att arbetsgivaren, i detta fall lärosätet, bland annat regelbundet ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet, i detta fall studierna, samt även i övrigt verka för att uppnå en god arbetsmiljö. I diskrimineringslagen (2008:567) ställs krav på att lärosätet, i egenskap av utbildningsanordnare, årligen ska undersöka den egna verksamheten för att upptäcka och analysera orsaker till eventuella risker för diskriminering eller repressalier, eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i samband med den utbildning som ges inom verksamheten.

Med universitetsgemensamma riktlinjer för genomförande av studiesocial skydds rond avseende studenters arbetsmiljö får verksamheten stöd i sitt arbetssätt gällande hur risker kan undersökas, riskbedömas och åtgärdas på både övergripande och utbildningsnära nivå. Med student avses den som är antagen till och bedriver utbildning vid Lunds universitet, oavsett om studierna bedrivs på

campus eller distans. Doktorander, oavsett finansiering, som omfattas av det systematiska arbetsmiljöarbetet för anställda ingår inte.

Informationer enligt 19 § MBL har ägt rum den 26 september och 12 december 2023.

Syfte

Syftet med en studiesocial skydds rond är att undersöka de faktorer som påverkar studenterna i deras arbetsmiljö samt att hitta eventuella risker i arbetsmiljön innan de leder till ohälsa hos studenter. Syftet är även att undersöka, upptäcka och analysera eventuella risker för diskriminering eller repressalier eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Beslut

Universitetet beslutar att

- En studiesocial skydds rond avseende studenters arbetsmiljö ska genomföras minst en gång per läsår.
- Vid genomförandet av studiesocial skydds rond ska samverkan ske med studerandeskyddsombud/huvudstuderandeskyddsombud och/eller annan studeranderepresentant som utses i den ordning som stadgas i 7 § studentkårsförordningen (2009:769). Samverkan ska även ske med anställd i verksamheten.
- Det ska finnas en vägledning som ska användas vid genomförande av studiesocial skydds rond. Sektionen Student och utbildning ansvarar för att ta fram vägledningen och revidera den efter behov, i samråd med verksamheterna och Lunds universitets studentkårer.
- Årlig uppföljning av studiesocial skydds rond ska ingå i universitetets årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och det systematiskt förebyggande arbetet mot diskriminering.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson efter hörande av representant för Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av arbetsmiljösamordnare Marie Gruvhammar, sektionen Student och utbildning. I handläggningen av ärendet har samordnare Åsa K Nilsson deltagit.

Erik Renström

Kopia

- Samtliga fakultetskanslier
- Sektionen Student och utbildning
- Sektionen Externa relationer
- Sektionen HR
- Utbildningsnämnden
- Forskarutbildningsnämnden
- Rådet för jämställdhet och lika villkor
- Central skyddskommitté
- Internrevisionen
- Arbetstagarorganisationerna
- Lunds universitets studentkårer

Datum 2023-12-21

Sektionen Student och utbildning

Vägledning för studiesocial skydds rond avseende studenters arbetsmiljö vid Lunds universitet

Bakgrund

Lunds universitets vision är att vara ett universitet i världsklass som förstår, förklarar och förbättrar vår värld och människors villkor. En förutsättning för en framgångsrik verksamhet är att den utmärks av en god arbetsmiljö som är utvecklande, stimulerande, säker och trygg, för såväl anställda som studenter.

I arbetsmiljölagen (1977:1160) framgår att arbetsgivaren, i detta fall lärosätet, bland annat regelbundet ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet, i detta fall studierna, samt även i övrigt verka för att uppnå en god arbetsmiljö. I diskrimineringslagen (2008:567) ställs krav på att lärosätet, i egenskap av utbildningsanordnare, årligen ska undersöka den egna verksamheten för att upptäcka och analysera orsaker till eventuella risker för diskriminering eller repressalier, eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i samband med den utbildning som ges inom verksamheten.

Med universitetsgemensamma riktlinjer för genomförande av studiesocial skydds rond avseende studenters arbetsmiljö får verksamheten stöd i sitt arbetssätt gällande hur risker kan undersökas, riskbedömas och åtgärdas på både övergripande och utbildningsnära nivå. Med student avses den som är antagen till och bedriver utbildning vid Lunds universitet, oavsett om studierna bedrivs på

campus eller distans. Doktorander, oavsett finansiering, som omfattas av det systematiska arbetsmiljöarbetet för anställda ingår inte.

Syfte med en studiesocial skydds rond

Syftet med en studiesocial skydds rond är att undersöka de faktorer som påverkar studenterna i deras arbetsmiljö samt att hitta eventuella risker i arbetsmiljön innan de leder till ohälsa hos studenter. Syftet är även att undersöka, upptäcka och analysera eventuella risker för diskriminering eller repressalier eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Organisering av en studiesocial skydds rond

En studiesocial skydds rond genomförs som en strukturerad diskussion och ska genomföras minst en gång per läsår. Den kan delas upp och hanteras vid olika tillfällen och i olika forum utifrån förutsättningarna på den aktuella fakulteten/institutionen/motsvarande. Program-/kurs-/ämnesspecifika risker kan behöva hanteras på en annan organisatorisk nivå och de frågorna kan behöva kompletteras med en separat rond, exempelvis en fysisk rond gällande tillgänglighet i lokaler. Andra frågor kan lämpa sig bäst för diskussion på en mer övergripande nivå på fakulteten/motsvarande.

Om arbetsmiljörisker och/eller risker för diskriminering eller repressalier avseende doktoranders och/eller anställdas arbetsmiljö uppmärksammas i samband med en studiesocial skydds rond ska detta lyftas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och/eller det systematiskt förebyggande arbetet mot diskriminering (SFAD) avseende anställda.

Deltagare i en studiesocial skydds rond

Uppgiften att säkerställa att en studiesocial skydds rond genomförs, ska fördelas i enlighet med Lunds universitets föreskrifter om fördelning av uppgifter inom arbetsmiljö och brandskydd, STYR 2020/2060. Den som har fått uppgiften fördelad till sig ansvarar för att samlas de anställda som är relevanta på den aktuella

fakulteten/institutionen/motsvarande, då samverkan ska ske med anställda i verksamheten. Det kan vara:

- Prefekt
- Programansvarig
- Lärare
- SFAD-samordnare/arbetsmiljösamordnare/motsvarande
- Studievägledare
- Andra relevanta anställda.

En studiesocial skydds rond ska ske i samverkan med studenter och studentkår. Dessa representeras i en studiesocial skydds rond av studerandeskyddsombud/huvudstuderandeskyddsombud och/eller annan studeranderepresentant som utses i den ordning som stadgas i 7 § studentkårsförordningen (2009:769). Det innebär att den inte kan genomföras utan närvaro av studerandeskyddsombud/studeranderepresentant. Observera att studerandeskyddsombud/studeranderepresentant aldrig kan ha ansvar för att genomföra åtgärder.

I första hand är det fakultetens arbetsmiljösamordnare/SFAD-samordnare/motsvarande som kan stötta ansvariga i arbetet med den studiesociala skydds ronden. De kan i sin tur kontakta de universitetsgemensamma SAM- och SFAD-teamen om mer stöd behövs.

Underlag vid genomförandet av studiesocial skydds rond

Som stöd till en studiesocial skydds rond finns ett diskussionsunderlag, se bilaga 1. Underlaget är uppdelat i olika riskområden som ska undersökas i enlighet med arbetsmiljölagen (1977:1160) och diskrimineringslagen (2008:567).

Andra underlag kan vara anmälda tillbud, ohälsa och olyckor, identifierade arbetsmiljörisker från kursvärderingar, eventuella klagomål gällande arbetsmiljö, resultat från undersökningar (exempelvis enkäter) gjorda av fakultet/institution/motsvarande

och/eller aktuell studentkår, relevant statistik avseende genomströmning och sjukskrivna studenter med mera.

Dokumentation av studiesocial skyddsround

De risker som identifieras ska dokumenteras och bedömas i enlighet med arbetsmiljölagen (1977:1160) och diskrimineringslagen (2008:567). Använd mallen *Dokumentation av risker som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och förebyggande arbetet mot diskriminering gällande studenter*, se bilaga 2. I mallen finns vissa exempel på risker redan noterade, om dessa risker finns i den aktuella verksamheten så ska orsakerna analyseras och förslag på åtgärder tas fram. Om dessa risker inte finns kan de tas bort. Om det framkommer andra risker än de som redan står i mallen så ska de skrivas in, riskbedömas, analyseras och följas upp på samma sätt som de förifyllda riskerna. Ifylld mall ska därefter diarieföras enligt Lunds universitets dokumenthanteringsplan (V 2023/1358).

Årlig uppföljning av studiesocial skyddsround ska göras i samband med universitetets årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och det systematiskt förebyggande arbetet mot diskriminering.

Diskussionsunderlag till studiesocial skyddsround avseende studenters arbetsmiljö vid Lunds universitet

Nedan följer exempel på frågor som ska ses som stöd i arbetet med att undersöka risker i studenternas arbetsmiljö. De frågor som är relevanta för verksamheten diskuteras och finns det ytterligare frågor kopplade till de olika undersökningsområden kan de komplettera diskussionen.

Frågorna är indelade i olika områden för att uppfylla lagkrav i enlighet med arbetsmiljölagen och diskrimineringslagen: *Antagning och rekrytering, Studiemiljö¹, Undervisningsformer och organisering av utbildningen, Examinationer och bedömningar och Studier och föräldraskap och Anpassningar, sjukskrivningar och pedagogiskt stöd.*

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) ska samtliga risker bedömas utifrån de sex sätten att diskriminera (direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera) samt de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder).

Tänk på att inte diskutera specifika individer/individärenden.

Dokumentation sker i mallen *Dokumentation av risker som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och förebyggande arbetet mot diskriminering gällande studenter*, se bilaga 2. Den är uppdelad i två delar: Systematiskt arbetsmiljöarbete och Systematiskt förebyggande arbete mot diskriminering, då det finns olika lagkrav kring dokumentation.

¹ Här används *Studiemiljö* på grund av att området kallas så i Diskrimineringslagen. I övrigt i vägledningen används begreppet *studenters arbetsmiljö* för att överensstämja med arbetsmiljölagstiftningen.

Område: Antagning och rekrytering

Detta område berör hur studenter antas och rekryteras till utbildningar vid universitetet.

Exempel på diskussionsfrågor:

- Innebär aktuella behörighetskrav och alternativa urval risk för diskriminering av studenter? I så fall hur?
- Hur rekryteras studenter till universitetet (marknadsföring av utbildningar, informationsmaterial, kontakter med presumtiva sökande med mera)? Kan detta innebära risk för diskriminering?

Område: Studiemiljö

Detta område berör bland annat normer och jargong, socialt stöd, trakasserier och sexuella trakasserier, festkultur samt den fysiska studiemiljön.

Exempel på diskussionsfrågor:

- Hur fungerar introduktionen för nya studenter? Exempelvis, får studenter information om universitetets arbetsmiljöpolicy, riktlinjer gällande riskbruk och skadligt bruk och andra relevanta riktlinjer, policies och rutiner? Får studenter information om att universitetet har nolltolerans mot trakasserier och sexuella trakasserier?
- Får studenterna den information de behöver för att minska risken att de drabbas av ohälsa på grund av sina studier? Exempelvis information om olika stödfunktioner.
- Har studenterna fått information om hur de ska gå till väga för att berätta om upplevda kränkningar, trakasserier, sexuella trakasserier eller andra oönskade händelser som hör ihop med utbildningen?
- Har studenterna fått information om var de inom universitetet kan få stöd i händelse av upplevda kränkningar, trakasserier eller sexuella trakasserier som har med studierna att göra?
- Känner vi till om det finns upplevelser av kränkningar, trakasserier, eller sexuella trakasserier bland studenterna? Om ja, har de utretts för att hitta de bakomliggande orsakerna?
- Finns det rapporterade tillbud, olycksfall eller studierelaterad ohälsa gällande studenter? Om ja, har utredning av dessa lett till åtgärder som minskar risken att liknande händelser sker igen?

- Känner vi till om det finns studenter som inte vågar berätta om upplevda kränkningar, trakasserier, sexuella trakasserier eller synpunkter på utbildningen av rädsla för repressalier? Från andra studenter? Eller från lärare/annan personal?
- Känner vi till om studenterna upplever att det finns socialt stöd, exempelvis att studenterna upplever att de har någon person (kurskamrat, lärare, anställd vid Lunds universitet med flera) de kan vända sig till vid olika studierelaterade problem?
- Är den fysiska studiemiljön tillgänglig för alla, oavsett eventuell diskrimineringsgrund (lokaler, hjälpmedel, utrustning med mera)?
- Känner vi till om det finns normer och värderingar vid fakulteten/institutionen/motsvarande som kan medföra risk för ohälsa för studenter?

Område: Undervisningsformer och organisering av utbildningen

Detta område berör arbetsbelastning, hur/när/var universitetet genomför utbildning (föreläsningar, seminarier, distansundervisning, online-kurser med mera) och organisering av grupparbeten.

Exempel på diskussionsfrågor:

- Kommer det in svar från kursvärderingar som handlar om arbetsmiljö? Om ja, vad handlar det om?
- Är terminen/läsåret balanserat eller har vissa perioder för hög respektive för låg arbetsbelastning?
- Hur delas studenter in i grupper vid grupparbeten? Kan sättet grupperna delas in i innebära risk för ohälsa?
- Finns det någon risk att undervisningens form och organisering kan ha en negativ inverkan på någon grupp studenter utifrån någon av diskrimineringsgrunderna?
- Känner vi till några arbetsmiljörisker kopplade till distansundervisning?

Område: Examinationer och bedömningar

Detta område berör examinationer, bedömningar, återkoppling och bemötande.

Exempel på diskussionsfrågor:

- Finns det arbetsmiljörisker eller risk för diskriminering i samband med olika moment av examination och bedömningar? Hur sker återkoppling till studenter vid examination/bedömningsmoment? Finns det studenter som upplever sig orättvist bedömda eller upplever sig bli öppet kritiserade inför studiekamrater på ett sätt som kan leda till ohälsa?
- Hur ser genomströmningen ut? Hur stor andel studenter avbryter sina studier? Hur stor andel studenter klarar inte av sina examinationer?

Område: Studier och föräldraskap

Detta område berör möjligheten att kombinera studier med föräldraskap.

Exempel på diskussionsfrågor:

- Är utbildningens upplagd på ett sätt som underlättar för studenter att kombinera studier med föräldraskap? Exempelvis, när och var är undervisningen förlagd?

Område: Anpassningar, sjukskrivningar och pedagogiskt stöd

Detta område berör studenter som är i behov av anpassningar, är sjukskrivna samt när det finns beslut om riktat pedagogiskt stöd.

Exempel på diskussionsfrågor:

- Känner vi till om det finns studenter som har behov av anpassningar i studierna? Känner vi till vilken form av anpassningar som behövs, exempelvis hjälp med individuell studieplanering, extra handledning eller annan typ av anpassning? Om ja, får studenterna hjälp med anpassningar?
- Känner vi till om det finns studenter som har fått beslut om riktat pedagogiskt stöd men som inte har kunnat tillgodoseas? Om ja, varför inte?
- Känner vi till om det finns studenter som har studieuppehåll på grund av medicinska skäl och/eller är sjukskrivna? Om ja, får studenterna det stöd de behöver för att kunna återgå till sina studier?

Finns det ytterligare risker som har identifierats?

Övriga risker som identifieras skrivs in på ny rad i riskbedömningsmallen för att hanteras på samma sätt som de förifyllda riskerna, se bilaga 2.

Dokumentation av risker som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och förebyggande arbetet mot diskriminering gällande studenter vid Lunds universitet
Documentation of risks in the systematic work environment management and preventive work against discrimination regarding students at Lund University

Titel <i>Title</i>		Datum <i>Date</i>		Diarienummer	
Fakultet/institution/motsvarande <i>Faculty/department/equivalent</i>		Deltagare <i>Participants</i>			

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Resultat av riskbedömning <i>Result of risk assessment</i>				Handlingsplan <i>Action plan</i>			
Riskkällor och risker <i>Risks and sources of risks</i>	Riskbedömning <i>Risk assessment</i>			Åtgärder <i>Mitigation actions</i>	Ansvarig <i>Responsible</i>	Klart datum <i>Finished by</i>	Åtgärd uppföljd <i>Action reviewed</i>
	Låg <i>Low</i>	Medel <i>Medium</i>	Allvarlig <i>High</i>				
Risk för att studenter i introduktionen till utbildningen inte får den information de behöver så att risken för ohälsa på grund av studierna förebyggs	☐	☐	☐				
Risk för att studenter kan utveckla ohälsa på grund av bristande socialt stöd i studierna	☐	☐	☐				
Risk för att det finns normer, värderingar och jargong på	☐	☐	☐				

fakulteten/institutionen/motsvarande som kan leda till ohälsa hos studenterna								
Risk för att utbildningens organisering skapar för hög arbetsbelastning som kan leda till ohälsa hos studenter	☐	☐	☐					
Risk för att olika utbildningsmoment, till exempel grupparbeten, kan leda till ohälsa hos studenterna	☐	☐	☐					
Risk för att distansundervisning kan leda till ohälsa hos studenterna	☐	☐	☐					
Risk för att de aktuella examinations- och bedömningsmomenten kan leda till ohälsa hos studenterna	☐	☐	☐					
Risk för att studenter inte får sina behov av anpassningar tillgodosedda; såväl inom ramen för riktat pedagogiskt stöd som inom individuella anpassningar	☐	☐	☐					
Övriga identifierade risker inom arbetsmiljöområdet:								
	☐	☐	☐					
	☐	☐	☐					

	☐	☐	☐				
Låg risk Low risk				Risk som kan ge obetydlig eller snabbt övergående ohälsa/skada på person, organisation, miljö eller fastighet. <i>Risk that can cause insignificant or rapid transient illness/damage to person, organization, environment or property.</i>			
Medel risk Medium risk				Risk som kan ge betydande ohälsa/skada (behandling motsv. 1:a hjälpen) på person, org., miljö eller fastighet. Alternativt obetydlig eller snabbt övergående ohälsa/skada som förekommer ofta. <i>Risk that can cause significant illness/injury (first aid treatment) to a person, organization, environment or property. Alternatively insignificant or rapid transient illness/damage that occurs frequently.</i>			
Allvarlig risk High risk				Risk som kan ge allvarlig och/eller bestående ohälsa/skada på person (sjukfrånvaro/bestående men), organisation, miljö eller fastighet alternativt betydande ohälsa/skada som förekommer ofta. <i>Risk that can cause serious and/or permanent illness/ injury to a person (sick leave/permanent injury), org., environment or property or alternatively significant illness/injury that occurs frequently.</i>			

Systematiskt förebyggande arbete mot diskriminering¹

Dokumentation av undersökning av risk <i>Documentation of risk investigation</i>		Analys <i>Analysis</i>	Handlingsplan <i>Action plan</i>			
Riskområden <i>Areas of risk</i>	Beskriv eventuell risk <i>Describe possible risk</i>	Beskriv orsakerna <i>Describe the causes</i>	Åtgärder <i>Mitigation actions</i>	Ansvarig <i>Responsible</i>	Klart datum <i>Finished by</i>	Åtgärd uppföljd <i>Action reviewed</i>
Antagning och rekrytering Finns det risk för att någon behandlas orättvist eller får sämre förutsättningar på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna genom de behörighetskrav och alternativa urval som avgör vilka studenter som antas till utbildningen/utbildningarna?						
Finns det risk för att någon behandlas orättvist eller får sämre förutsättningar på grund av de sju diskrimineringsgrunderna genom sättet som studenter rekryteras till utbildningen/utbildningarna?						
Studiemiljö Finns det risk för trakasserier eller sexuella trakasserier i studiemiljön?						

¹ Enligt diskrimineringslagen ska samtliga risker bedömas utifrån de sex sätten att diskriminera (direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera) samt de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder).

<p>Finns det risk för att studenter utsätts för repressalier till följd av att hen har berättat om trakasserier/sexuella trakasserier eller påtalat att universitetet på annat sätt bryter mot diskrimineringslagen?</p>						
<p>Finns det risk för bristande tillgänglighet gällande lokaler och undervisningsmiljöer?</p>						
<p>Undervisningsformer och organisering av utbildningarna Finns det risk för att undervisningsformer och organisering av utbildningarna gör att studenter behandlas orättvist eller får sämre förutsättningar på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna?</p>						
<p>Examinationer och bedömningar Finns det risk för att studenter examineras eller bedöms olika på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna?</p>						

Studier och föräldraskap Finns det risk för att utbildningen är upplagd på ett sätt som försvårar för studenter att kombinera studier med föräldraskap?						
Övriga identifierade risker inom jämställdhet/lika villkor/diskriminering:						

Signatur – ansvarig prefekt/motsvarande

Signatur – studerandeskyddsombud/studeranderepresentant

Signatur – anställd